

end hans stoute Efterkommere, som ved een Generations Arbejde koloniserede Ødelandet og gjorde Danmark større, men Tiden var blot ikke moden, og Hedebondens Time var endnu ikke kommet.

Ejendommeligt er det, at man rundt om i Nordvesteuropa i den sene Middelalder og Begyndelsen af den nyere Tid finder Vidnesbyrd om en erhvervsmæssig Tilbagegang, som i mange Egne ligner den fra Jylland kendte, og Spørgsmaalet er, om ikke vi staar overfor et generelt Fænomen, Resultatet af vidt udbredte Kræfters Virksomhed, og der frembyder sig her to nærliggende Muligheder, nemlig en Forringelse af Markedet for de paagældende Egenes Produkter og en Tilbagegang i Dyrkningsbetingelserne, f. Eks. i Form af en Klimaforringelse.

Niels Nielsen.

Herbert Knothe: Das schlesische Sommerhochwasser 1938. Veröffentlichungen der Schlesischen Gesellschaft für Erdkunde. 80 + XV S., 23×15 cm. Mappe med 39 Kort, 5 Diagrammer og 3 Tabeller. Figurer og Kort i Teksten. Breslau 1939.

I September 1938 blev Oders Afvandingssomraade hjemsøgt af en Serie vældige Uvejr med store Regnskyl og deraf følgende Ødelæggelser. I Omraadets Randgebeter skete en Række Jordskred og Overdækninger med Sand og Grus, i Flodernes øvre Løb kom vældige Højvander, som bortrev Huse og Broer og lavede betydelige Skader paa de lavtliggende Marker, og først langt nede ad Odersystemet udjævnedes Oversvømmelsen saa meget, at man ikke længere kunde tale om Ulykke og Katastrofe. Da lignende Begivenheder gentagne Gange tidligere er indtruffet, besluttede Breslau-Geograferne at tage Processerne op til Undersøgelse, og en saadan gennemførtes ved et frugtbart Samarbejde mellem Teknikere og fysiske Geografer.

Gennem en grundig Behandling af det foreliggende Maalemateriale har man opnaaet ret alsidig Oversigt over Fænomenernes Sammenhæng og Rækkefølge, begyndende med de Vejr-situationer, som gik forud for Katastrofen, og endende med den sidste Højvandsbølges Fremtrængen gennem Oders Dalgang.

Der kan skelnes mellem 3 voldsomme Regnperioder 23.—25. August, 30. August—2. September og 10.—11. September. Vejr-situationen er oplyst gennem Kort, som viser Fronternes Udvikling og Vandring og den øjeblikkelige og den tidsmæssige Fordeling af Regnfaldet over Landet Nord for Alperne og Karpaterne. Man har derigennem faaet et vigtigt Dokument til Forstaaelse af et af de ganske vist ikke almindelige, men geografisk betydningsfulde,

Klimaelementer i den paagældende Del af Europa. Antallet af Kort i denne Afdeling, ialt 24, er saa stort, at man opnaar en virkelig fyldig Opfattelse af Processerne. Kortene over Nedbørmængdens Fordeling i de kritiske Dage er ligeledes meget oplysende. I Tilslutning hertil følger saa Fremstillinger af Afløbsforholdene saasom Vandstandsdiagrammer paa forskellige Steder af Oders Løb, Afløbsmængder, Afstrømningen maalt i l/sec. ha. og grafiske Behandlinger af Fænomenets tidsmæssige Forløb.

Afhandlingen er et udmærket Eksempel paa en moderne, eksakt, fysiskgeografisk Undersøgelse, hvis Formaal i sig selv er rent videnskabeligt, men hvis Resultater giver ganske betydningsfulde Anvisninger for f. Eks. den praktiske Flodtjenestes Arbejder.

Niels Nielsen.

Ísland. Ljósmyndir af landi og þjóð. Iceland. Nature and Nation in photographs. 21×27 cm. 29 S. Tekst. 264 Billeder og et Reliefkort, Isafoldar prentsmiðja Reykjavík 1938.

I Anledning af 20 Aarsdagen for Islands Selvstændighed har man under Protektion af „Den Islandske Turistforening“ udsendt et stort og stateligt Billedværk om Islands Land og Folk med en kort Tekst paa Islandsk og Engelsk af Vejdirektør Geir Zoëga og Rektor Pálmi Hannesson. Hannessons Bidrag indeholder i en Nødskal, hvad en Udlænding i al Almindelighed har Brug for at vide om Island, og det vil sikkert komme til at danne Grundlaget for Teksten i mange Lærebøger Verden over.

Fremkomsten af en saa stor og smuk Billedsamling fra Island er for alle islandsinteresserede meget kærkommen. Ganske vist eksisterer der allerede flere Samlinger, men disse er alle ældre end den moderne Reproduktionsteknik med Undtagelse af et enkelt Værk: „Das unbekannte Island“, som udkom i 1935. Fotografierne, som er gengivet i Værket, er saa at sige alle ypperlige, Reproduktionen er ligeledes god, og Valget af Motiver gennemgaaende saaledes, at man kan bifalde dem, men man savner alligevel visse Landskabstyper, som udgør ikke helt betydningsløse Elementer i det islandske Landskab. Naturbillederne er langt de fleste og gengiver Landskabstyper, Vandfald, Vulkaner, hede Kilder, Søer og Elve, Jøkler, Plantevækst, Strand og Hav, og man har opnaaet at faa de fleste Typer med. En Del af disse Billeder ses her første Gang i Reproduktion, i hvert Fald uden for Island, og mange af dem er overordentlig smukke og karakteristiske. Man lægger saaledes Mærke til de meget fornemme Luftfotografier fra Vatnajökull-